

РОЛЯ НАСТАЎНІКА Ў ФАРМАВАНЬНІ ПАЗЫЦЫІ ВУЧНЯЎ

Каміла Ардоўска

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Edukacja Obywatelska
Konferencja

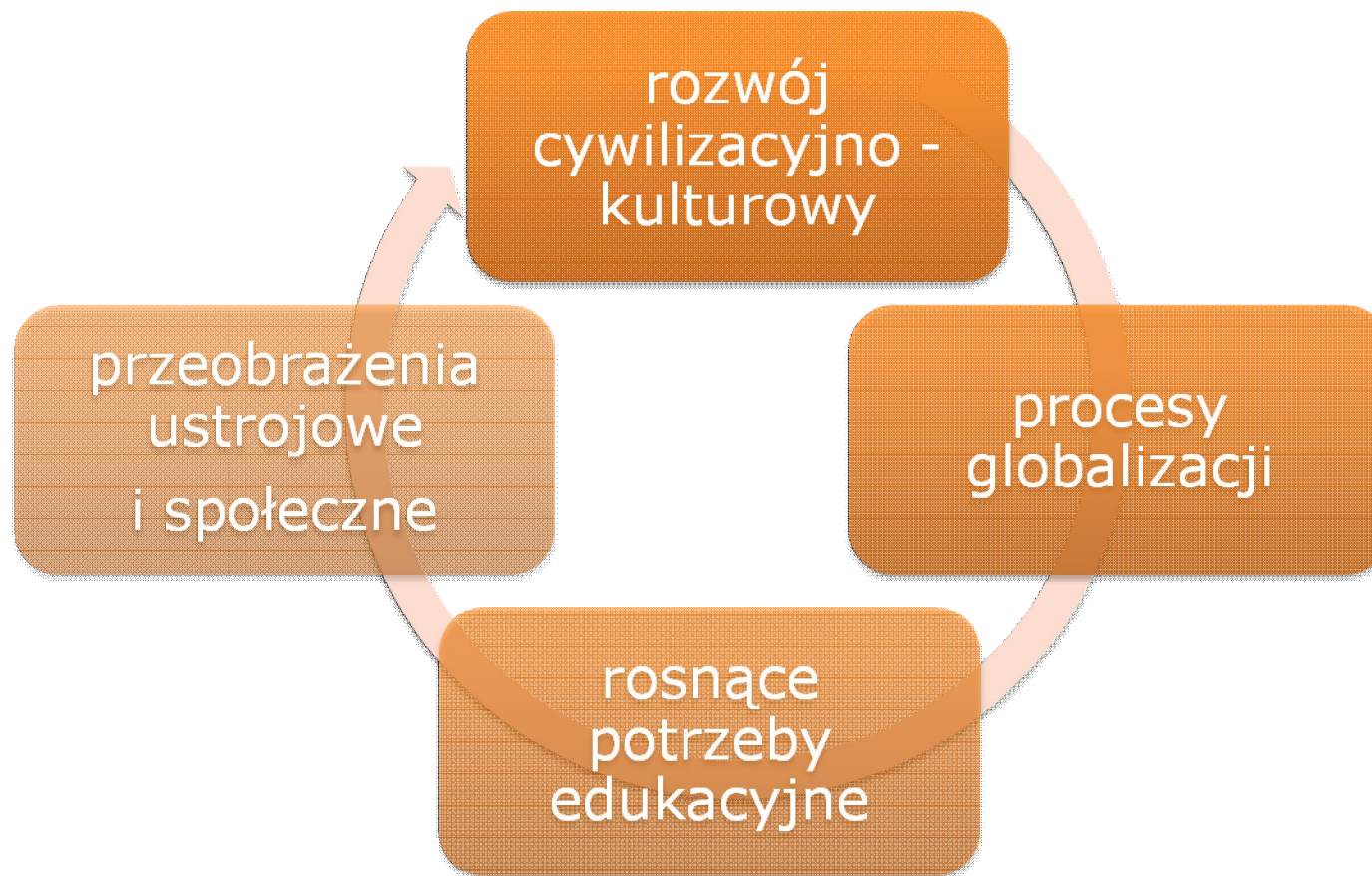
Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Навошта мы павінныя фармаваць сацыяльныя і грамадзянскія пазыцыі?

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Дынамічныя змены рэаліяў сучаснага сьвету

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай Дыпляматыі Міністэрства Заможных Справаў у межах конкурсу Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Дынамічныя зьмены рэаліяў сучаснага сьвету

Тлумачэньне дыяграмы па гадзіннікавай стрэлцы:

- Цывілізацыйна-культурнае разьвіцьцё
- Працэсы глябалізацыі
- Увесь час растучыя адукацыйныя праблемы
- Зьмены палітычных і грамадзкіх сыстэмаў.

Ключавыя кампэтэнцыі

- 1) веданьне роднай мовы,
- 2) веданьне замежных моваў,
- 3) матэматычныя веды і падставовыя навукова-тэхнічныя веды,
- 4) інфарматычныя веды,
- 5) здольнасьці да атрымання новых ведаў,
- 6) сацыяльныя і грамадзкія кампэтэнцыі,**
- 7) крэатыўнасьць і прадпрымальнасьць,
- 8) сьвядомасьць і культурны выраз.

Што мы разумеем пад сацыяльнымі і грамадзкімі кампэтэнцыямі?

Гэта прыватныя, інтэрпэрсанальныя і міжкультурныя кампэтэнцыі, каторыя ўключаюць у сябе дыяпазон паводзінаў, якія падрыхтоўваюць асобы да выніковага і канструктыўнага удзелу ў грамадзкім і прафэсійным жыцці.

Чым зьяўляюцца сацыяльныя кампэтэнцыі?

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Як разумець сацыяльныя кампэтэнцыі?

- Арыентацыя у падзеях грамадзка-палітычных жыцця,
- Узаемакамунікацыя ў розных сытуацыях,
- Ясны выраз сваіх меркаванняў і перакананняў,
- Прыняццё меркаванняў і перакананняў іншых людзей,
- Здольнасць мець уплыў на зьнешні сьвет,
- Здольнасць да перамоваў і пошуку кампрамісу,
- Супраца з іншымі ў групе,
- Выкананьне ролі лідара ў групе;

Чым зьяўляюцца грамадзянскія кампэтэнцыі?

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Грамадзкая адукацыя

- Прадмет навучаньня

Грамадзкія кампэтэнцыі

- Вынік правільнага навучаньня гэтаму прадмету

Як разумець грамадзянскія кампэтэнцыі?

навыкі

- Здольнасьці да эфэктыўнага заангажаваньня разам з іншымі людзьмі ў публічную дзейнасьць,
- Здольнасьць да выказваньня салідарнасьці і зацікаўленьня рашэньнем праблемаў, што стаяць перад лякальнымі і больш шырокімі супольнасьцямі,
- Канструктыўны ўдзел ў дзейнасьці лякальных альбо суседзкіх супольнасьцяў,
- Удзел у працэсах прыняцьця рашэньняў на ўсіх узроўнях: ад лякальнага, праз дзяржаўны і да эўрапэйскага.

Як разумець грамадзянскія кампэтэнцыі?

ВЕДЫ

- Знаёмасьць паняццяў: справядлівасьць, роўнасьць, грамадзянства і правы чалавека,
- Знаёмасьць гістарычных падзеяў,
- Разуменьне мэтаў, каштоўнасьцяў і палітыкі, якімі кіруюцца палітычныя і грамадзкія рухі,
- Знаёмасьць структураў ЭЗ.

Як разумець грамадзянскія кампэтэнцыі?

стаўленьне

- Шанваньне правоў чалавека,
- Прыналежнасьць да лякальнай, народнай, эўрапэйскай, глябальнай супольнасьцяў,
- Жаданьне канструктыўнага ўдзелу ў грамадзкім і сацыяльным жыцьці..

Грамадзянскія кампэтэнцыі датычацца дзеянняў:

- Галасаваньня,
- Выказваньня свайго меркаваньня,
- Пратэставаньня,
- Пісаньня пэтыцый,
- Стварэньня незалежных газэт,
- Крытыкаваньня ўладаў,
- Рабленьня чагосьці для супольнай карысьці

Маладыя людзі павінныя мець сьвядомасьць таго,
што гэта важна і магчыма.

За тое, каб маладыя людзі сталіся
сьвядомымі і крытычнымі грамадзянамі
адказныя таксама і настаўнікі.

Якая роля настаўнікаў у фармаваньні грамадзянскіх кампэтэнцый?

Праект дафінансаваны Дэпартамэнтам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства Заможных Справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеяньні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

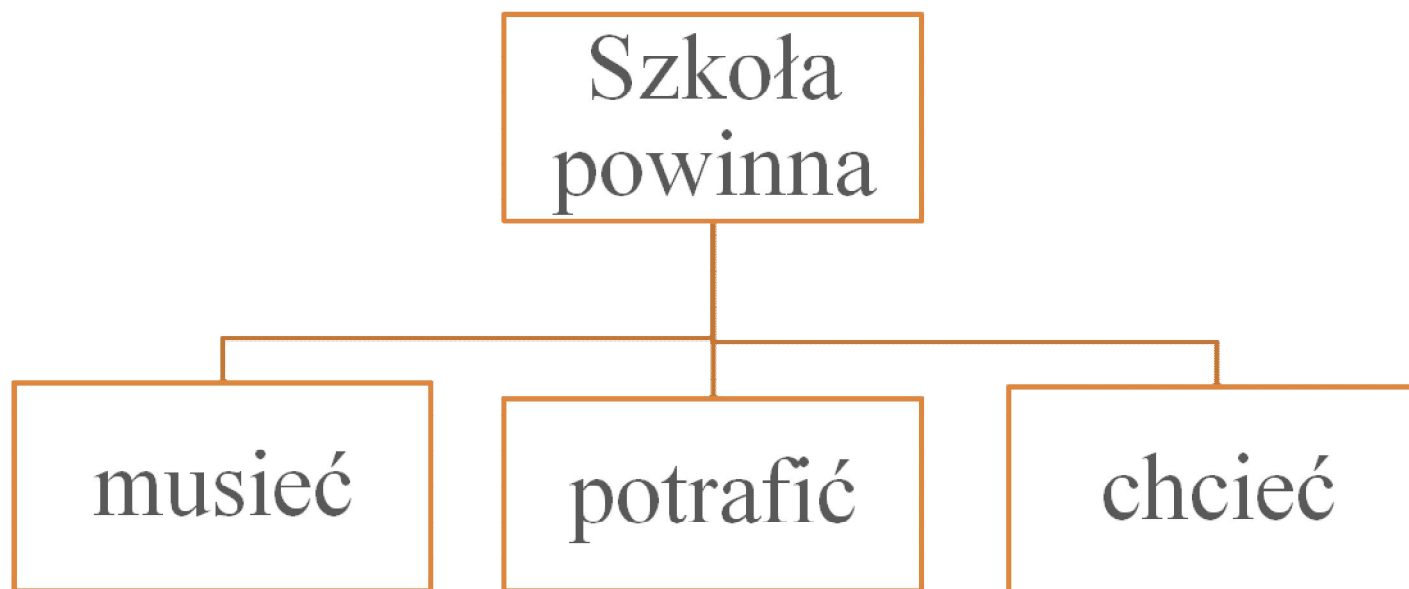

Веды $\neq$ навыкі

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Якія умовы павінныя быць прадстаўленыя, каб школа сталася прасторай грамадзкай адукацыі?

Якія навыкі мусіць мець настаўнік?

- Навыкі індывідуальнага і групавога плянавання працэсу навучання,
- Навыкі навучання грамадзянскага стаўленьня вучняў у межах свайго прадмету,
- Навыкі разьвіцьця дыскусіі з вучнямі на катравэрсійныя, складаныя сацыяльныя тэмы,
- Навыкі стасавання актыўных мэтодыкаў навучання,
- Навыкі падвядзеньня вынікаў эфэктаў ўласнай працы і увядзеньня зьменаў.

Якія веды мусіць мець настаўнік?

- Знаёмацьць пытаньняў з дыяпазону грамадзкай адукацыі,
- Знаёмацьць заланьняў школы(настаўніка), акрэсьленых у нарматыўных актах і дакумэнтах,
- Знаёмацьць мэтоыкаў навучаньня сацыяльных і грамадзянскіх кампэтэнцый вучняў,
- Знаёмацьць унутранага асяродзьдзя школы,
- Знаёмацьць сацыяльных праблемаў лякальнага асяродзьдзя.

Якое павінна быць стаўленьне настаўнікаў?

- Сьвядомасьць уласных адукацыйных патрэбаў,
- Гатоўнасьць да дасканаленьня сябе,
- Адкрытасьць.

Як выглядае разьвіцьцё ведаў і навыкаў настаўнікаў у галіне грамадзянскай адукацыі?

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных спраў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Сталы элемент навучаньня настаўнікаў такіх прадметаў як:

- гісторыя
- гэаграфія

Спэцыялістычная падрыхтоўка настаўнікаў грамадзянскай адукацыі даступная ў невялікай колькасці краінаў (Вялікая Брытанія - Англія)).

Апроч таго, што цягам апошніх гадоў частка краінаў зрэфармавала свае праграмныя падставы для прадмету „грамадзянская адукацыя”, рэформы гэтыя хутчэй не датычацца прафэсійнага дасканаленьня настаўнікаў.

Што рабіць?

- Паказваць прыклады ў мэдыях (нп.у прафэсійнай прэсе),
- Прамаваць асобаў, каторыя працуюць на карысьць іншых,
- Браць удзел у дыскусіях.

Чым зьяўляецца глябальная адукацыя?

Глябальная адукацыя гэта частка грамадзянскага навучаньня, каторая пашырае яго дыяпазон праз усьведамленьня існаваньня зьяваў і сузалежнасьцяў, каторыя злучаюць людзей і месцы. Яе мэтай зьяўляецца падрыхтоўка атрымальнікаў да пастаўленьня перад выклікамі, якія датычацца ўсяго чалавецтва.

Якія навыкі разьвіваюцца дзякуючы глябальнай адукацыі?

- Тлумачэньне прычынаў і наступстваў апісваных зьяваў,
- Тлумачэньне ўплыву адзінкі на глябальныя працэсы і ўплыў глябальных працаў на адзінку,
- Пералом існуючых стэрэатыпаў і прымхаў,
- Прадстаўленьне пэрспэктывы Глябальнага Поўдня,
- Навучаньне крытычнаму мысьленьню і зьсене падыходаў.

Які тэматычны дыяпазон глябальнай адукацыі?

- Сацыяльная справядлівасць і роўнасць,
- Разнастайнасць – разуменьне і шанаваньне розніцаўу глябальным грамадзтве,
- Глябалізацыя і глябальныя сузалежнасці,
- Ураўнаважанае разьвіцьцё,
- Пытаньні міру на сьвеце і праблемы канфліктаў.

На якія каштоўнасці кладзецца націск ў глябальнай адукацыі?

- адказнасць,
- Сацыяльная справядлівасць,
- Шанаваньне іных асобаў, іншасьці
- Салідарнасць,
- Актыўны ўдзел,
- Годнасць- уражлівасць на правы чалавека,
- Прыняццё, талерантнасць,
- Партнэрства, роўнасць.

Глябальная адукацыя = Стасункі

- адказнасць,
- Шанаваньне,
- Сумленнасць
- Суперажываньне
- Адкрытасць
- Асабістая заангажаванасць.

Аднабаковы і стэрэатыпны вобраз

Вобраз больш поўны

Канцэнтрацыя на:

Раўнавага ў пераказе ведаў аб:

праблемах

Довадах за і супраць

Голадзе і яго ахвярах

Харчовай бясьпецы, спосабах яе
дасягненьня

Войнах і гвалце

Шматкультурнасьці, прыклады
канфліктаў і спосабах іх вырашэньня.

Глябальная адукацыя ў школьнай практыцы – ці яна патрэбная?

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных спраў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

- Сьвет увесь час зьмяняецца. Глябальная адукацыя дапамагае у падрыхтоўцы маладых людзей да далейшай навукі і даваньня сабе рады ў зглябалізаваным сьвеце.
- Тэмы, каторыя парушаюць глябальныя пытаньні, зьяўляюцца цікавымі для моладзі, схіляюць да дыскусіі і заангажаваньня.

Як выглядае глебальная адукацыя ў практыцы?

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных спраў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Правы чалавека

1. Правы чалавека – уводзіны ў тэму, вытлумачэнне складаных паняццяў.
2. Адкрыццё уласнай плянэты – яе апісанне, прыдумленне назвы.
3. Падарожжа на новую плянэту – з магчымасцю забраць з сабою 16 важных для мяне рэчаў.
4. Паступовае змяншэнне колькасці рэчаў, што можна з сабою забраць: 12, 10, 8.
5. Абмеркаванне таго, што было абранае і чаму.
6. Стварэнне плякату з абавязковым спісам правоў на новай плянэце.

Працяг:

- Прадстаўленьне здымкаў дзяцей з розных бакоў сьвету – ці ўсе маюць тыя самыя правы? Як выглядае іх сытуацыя?

Szkoła
powinna

musieć

potrafić

chcieć

Праект дафінансаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства Заможных Справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Якія умовы павінныя быць выкананыя, каб школа сталася прасторай для грамадзянскай адукацыі?

- Настунік мае быць прыкладам, сваім стаўленьнем паказваць вартасьць і значэньне быцьця адказным грамадзянінам. Калі настаўнік будзе аб гэтым толкі казаць, без уласнага заангажаваньня, то страціць верагоднасьць у вачах вучняў.
- Школа як інстытуцыя, мусіць прызвычайваць маладых людзей да таго, што дэмакратыя і дзяржават зьяўляюцца структурамі празрыстымі і базуючыміся на праве. Школа зьяўляецца першай інстытуцыяй, з каторай вучні сустракаюцца.

Роляй школы зьяўляецца падрыхтоўка моладзі д
актыўнага функцыянаваньня ў грамадзянскай
супольнасьці, узбуджэньне матывацыі да
актыўнага выконваньня грамадзкіх роляў.

Падрыхтоўка ўключае ў сябе як пераказ ведаў, так і
практычных навыкаў.

Чаму грамадзкая адукацыя важная для мяне?

Праект дафінасанаваны Дэпартаментам Публічнай і Культурнай
Дыпляматыі Міністэрства замежных справаў у межах конкурсу
Супольныя беларуска-польскія дзеянні.

Gdańska
Fundacja
Oświatowa

Арганізатар:
Гданьская Фундацыя Асьветы
Вул. Osiek 11/12, 80-842 Гданьск
Тэл. 58 305-80-60

Публікацыя выражае толькі погляды аўтара і ня можа быць тракваная як афіцыйная пазыцыя Міністэрства Замежных Справаў РП.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Edukacja Obywatelska
Konferencja

Gdańska
Fundacja
Oświatowa